

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3559/2020
03.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић, др Илије Зиндовића, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јулија Јовановић, адвокат у ..., против туженог Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, Филијала Крушевац, чији је пуномоћник Немања Срзентић, адвокат у ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Крушевцу Гж 1583/19 од 21.05.2020. године, у седници већа од 03.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Крушевцу Гж 1583/19 од 21.05.2020. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Крушевцу Гж 1583/19 од 21.05.2020. године и пресуда Основног суда у Крушевцу П 460/19 од 07.10.2019. године, па се **ОДБИЈА** као неоснован захтев тужиоца да се обавезе тужени да му на име неоснованог обogaћења исплати износ од 140.68,33 динара са законском затезном каматом од 29.06.2017. године до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 12.000,00 динара.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крушевцу П 460/19 од 07.10.2019. године обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 140.680,33 динара са законском затезном каматом од 29.06.2017. године до исплате и на име накнаде трошкова поступка износ од 59.740,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Крушевцу Гж 1583/19 од 21.05.2020. године одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију побијајући је из свих законских разлога, с позивом на одредбе члана 404. ЗПП.

Тужилац је доставио одговор на ревизију и тражио трошкове за стручни састав одговора.

Одлучујући о дозвољености и основаности изјављене ревизије на основу чл. 404. и 408. ЗПП ("Службени гласник РС" 72/11... 18/20) Врховни касациони суд је

нашао да су испуњени законски услови да се о изјављеној ревизији туженог одлучује као о изузетно дозвољеној, као и да је ревизија основана.

Одредбом члана 404. ЗПП је прописано да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда, потребно да се размотри правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права. О дозвољености и основаности те ревизије одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

У овој парници предмет спора је потраживање тужиоца од туженог по основу мање исплаћене пензије у спорном периоду у ситуацији када је одлуком Уставног суда утврђено да Одлука о утврђивању својства осигураника и обавези плаћања доприноса за пензијско и инвалидско осигурање у члану 4. није у сагласности са Уставом и законом. Као спорно питање поставља се правно дејство одлука Уставног суда, а о чему нижестепени судови нису одлучили уз правилну примену материјалног права и у складу са устаљеном судском праксом, а због чега је и одлучено као у ставу првом изреке пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био предузетник. Привременим решењем Републичког фонда ПИО, Филијала Крушевац од 04.09.2014. године утврђено му је право на инвалидску пензију од 15.05.2014. године. Од тада му је исплата вршена уз обуставу 1/3 пензије на име дуга за пензијско и инвалидско осигурање, све док се не намире неуплаћени доспели доприноси који су на дан 30.05.2014. године износили 629.681,75 динара, увећане за износ камате до дана измирења утврђене обавезе. Тај дуг је тужиоцу био утврђен од стране Пореске управе. У наведени дуг није био укључен дуг по основу неизмирених доприноса за период од 11.12.2007. до 31.12.2007. године и од 01.01.2009. до 31.12.2010. године. Обавештење о томе је достављено тужиоцу 28.06.2017. године при чему га је тужени обавестио да је његов дуг на име утврђеног, а неуплаћеног доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за наведени период 140.681,33 динара, а који је тужилац платио дана 29.06.2017. године иако није био у обавези да исти плати како из разлога прописаних одредбом члана 58. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање тако и због чињенице што је Уставни суд донео одлуку Уо 279/16 од 21.12.2017. године, којом је утврђено да одредба члана 4. Одлуке о утврђивању својства осигураника и обавези плаћања доприноса за пензијско и инвалидско осигурање („Службени гласник РС“ број 43/11) није у сагласности са Уставом и законом. У конкретном случају спорна одредба се односила на лица која су стекла својство осигураника али им из неког разлога допринос није утврђен и наплаћен, као што је случај са тужиоцем. Фонд није овлашћен да својим актом уређује питање утврђивања доприноса ван случајева када утврђује својство осигураника па је самим тим у конкретном случају поступио супротно закону и неосновано обавезао тужиоца на тражену уплату за назначени период. Како Пореска управа није задуживала тужиоца доприносима за ПИО, то је тужени неосновано наплатио назначени износ. Стога су по мишљењу нижестепених судова испуњени услови за примену института стицања без основа јер је тужени наплатио износ од тужиоца по правном основу који је постојао, али је касније отпао. Како је износ потраживања неспоран, нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев тужиоца основан.

Овакав закључак нижестепених судова се не може прихватити, а што се основано наводи у ревизији туженог. Закон о Уставном суду („Службени гласник РС“ бр. 109/2007... 40/2015) у члану 58. став 1. је прописао да када Уставни суд утврди да закон, Статут аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, други општи акт

или колективни уговор није у сагласности са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговором, тај закон, Статут аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, други општи акт или колективни уговор престаје да важи даном објављивања одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“. У конкретном случају одлука Уставног суда Уо 279/16 од 21.12.2017. године, којом је утврђено да одредба члана 4. Одлуке о утврђивању својства осигураника и обавези плаћања доприноса за пензијско и инвалидско осигурање („Службени гласник РС“ број 43/11) није у сагласности са Уставом, објављена је у „Службеном гласнику Републике Србије“ 22.06.2018. године. У таквој ситуацији по члану 61. став 1. истог закона свако коме је повређено право коначним или правноснажним појединачним актом донетим на основу закона или другог општег акта за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права потврђеним међународним уговорима или законом има право да тражи од надлежног органа измену тог појединачног акта у складу са правилима поступка у коме је појединачни акт донет. Тужени је након објављивања одлуке Уставног суда изменио своју ранију одлуку и престао да примењује ранији пропис по коме је вршио обуставу 1/3 пензије док се не намири неисплаћени доспели износ доприноса, а таква одлука туженог је почела да се примењује 22.06.2018. године, дакле непосредно након објављивања одлуке Уставног суда. Уставни суд је по члану 62. Закона о Уставном суду имао могућност да одреди да се последице неуставног акта отклоне повраћајем у пређашње стање, накнадом штете или на други начин уколико би нашао да се изменом појединачног акта не могу отклонити последице настале услед његове примене, али то у конкретном случају није урадио. Из свега тога произилази да су након објављивања одлуке Уставног суда предузете мере од стране туженог у циљу измене акта који је био предмет оцене Уставног суда односно за који је утврђено да није у складу са Уставом, те да је на тај начин отклоњена штетна последица применом тог акта. Одлука Уставног суда у конкретном случају, како то основано наводи ревизија нема ретроактивно дејство, те се самим тим не може применити на период који је предмет спора у овој парници. Отуда у конкретном случају нема стицања без основа у смислу члана 210. ЗОО како су то неосновано сматрали нижестепени судови, па је све наведено разлог због чега је овај суд преиначио нижестепену одлуку и тужбени захтев одбио као неоснован, све на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Туженом су признати опредељени трошкови за састав ревизије од 12.000,00 динара, а тужиоцу трошкови одговора на ревизију нису признати с обзиром да није успео у спору.

**Председник већа-судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић